

Més esforços contra la pobresa i les desigualtats

24·M

Les propostes del Tercer Sector Social
als partits polítics per a les eleccions
municipals del 24 de maig de 2015

Ara fa quatre anys la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya vam adreçar-nos als partits polítics que es presentaven a les Eleccions Municipals del 22 de maig de 2011 per traslladar-los les propostes que el nostre sector plantejava que es convertissin en prioritats per als nous consistoris.

Des de llavors hem viscut quatre anys marcats per la persistència i agreujament de la pobresa i les desigualtats i la crisi social que ha generat la crisi econòmica i financera. Els Ajuntaments, com a administració més propera a la ciutadania, són els que han rebut amb major intensitat les conseqüències socials de la crisi. A més, ho han hagut de fer en un context de més dificultats en les finances locals per la caiguda dels seus ingressos i pels dèficits que arrossega el seu model de finançament; i de restricció de les seves competències per donar-hi resposta per mitjà de la nova Llei 27/2013 de racionalització i sostenibilitat de l'Administració Local.

En aquests anys els Ajuntaments també han comprovat, potser més que mai, que la força del teixit del Tercer Sector en tot el territori, a cada poble, barri i ciutat, està essent fonamental per donar resposta a les noves necessitats socials i preservar la cohesió. Sobretot en els pobles i barris amb més atur, més immigració, més problemes d'habitatge i més precarietat.

En els propers quatre anys hem de fer possible una nova articulació entre Ajuntaments, Tercer Sector i ciutadania que impulsi des de cada territori la lluita contra la pobresa, la segregació i l'exclusió, per assegurar la cohesió, la integració i el benestar de tots els ciutadans i ciutadanes, siguin quins siguin els seus ingressos, la seva condició, el seu origen, les seves creences.

La lluita contra la pobresa i contra qualsevol tipus d'exclusió passen principalment per aquesta aliança entre les polítiques i l'actuació municipals, i el Tercer Sector i la ciutadania. I en els propers quatre anys aquest serà un dels reptes essencials de la societat catalana. Com sempre, les entitats del Tercer Sector estarem al costat dels Ajuntaments i dels ciutadans per afrontar-lo. Perquè ens hi juguem el nostre futur col·lectiu.

Àngels Guiteras
Presidenta

La Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya és la institució que agrupa i representa el conjunt de les entitats socials catalanes. Nascuda el 2003, està formada per 33 federacions d'entitats que aglutinen prop de 4.000 entitats no lucratives que actuen en els àmbits més diversos: infància, gent gran, persones amb discapacitat, salut mental, addiccions, inserció socio-laboral, immigració, dret a l'habitatge, etc.

Les nostres propostes

1. Lluita contra la pobresa i l'exclusió

La crisi social segueix colpejant amb força la societat catalana, amb atur, precarietat i exclusió social. Les dades mostren que la situació no millora per als col·lectius més vulnerables. Per això la lluita contra les desigualtats ha de ser una prioritat per als governs locals en el moment actual, i s'ha de traduir en polítiques ambicioses i valentes per a fer-hi front. Els Ajuntaments han de ser els protagonistes i els impulsors d'una sortida de la crisi que preservi la cohesió i la plena inclusió de tota la ciutadania. Per això els proposem:

- Crear un Fons Local contra l'exclusió social i la pobresa, integrat per recursos addicionals i que equivalguin almenys al 5% del pressupost municipal, per finançar estratègies i programes nous en aquest àmbit.
- Exigir a les Administracions de rang superior el compliment del finançament associat a les competències socials pròpies dels Ajuntaments, i també a aquelles considerades impròpies però que són necessàries per lluitar des del món local contra la pobresa i garantir la cohesió social.
- Adoptar una Estratègia Local d'Inclusió 2015-2019 articulada amb el Tercer Sector, que contingui ordenada i programada tota l'acció pública local en matèria de lluita contra la pobresa, i que inclogui actuacions preferents als barris amb més necessitats.
- Implantar un sistema estable d'ajudes o renda municipal per a famílies amb infants sota el llindar de la pobresa, on l'infant sigui el titular del dret.
- Assegurar que les beques de menjador escolar siguin suficients en quantia i cobertura per garantir un àpat saludable i un espai educatiu als migdies als centres educatius del municipi.
- Revisar els impostos i taxes municipals perquè incorporin exempcions i deduccions per a les persones i famílies en situació més vulnerable.
- Facilitar l'empadronament de totes les persones nouvingudes a fi que puguin tenir accés a l'assistència sanitària.
- Exigir la modificació de la Llei 5/2012 i del decret 161/2013 de l'impost sobre les estades en establiments turístics, per tal que els ajuntaments puguin destinar els ingressos d'aquest impost a corregir els impactes negatius de l'activitat turística.
- Establir una política cultural que faciliti i afavoreixi l'accés de tota la ciutadania als principals equipaments culturals de la ciutat, en col·laboració amb les entitats locals del Tercer Sector.

2. Serveis socials bàsics

Els serveis socials bàsics són el primer nivell del sistema públic de Serveis Socials, i per això són la part del sistema que més ha viscut l'increment i la transformació de les necessitats socials aquests darrers anys. Però avui es basen un model ja caduc que, a més, està sovint desbordat per l'increment i transformació de les necessitats dels ciutadans, i la manca de recursos suficients. Per això demanem:

- Demanar canvis legislatius per ampliar les competències municipals en matèria de serveis socials i els recursos que s'hi destinen.
- Afrontar la reforma pendent dels serveis socials bàsics municipals, d'acord amb un nou model d'atenció que s'adapti millor a les característiques i necessitats de les persones, i fomenti la seva participació i autonomia personal.
- Compactar la diversitat d'ajuts i de prestacions existents en l'àmbit de la intervenció social per avançar cap a una atenció més holística i integral de la persona.
- Avançar en una major i millor coordinació entre totes les administracions competents i amb el Tercer Sector, i en la planificació transversal dels serveis socials amb els de salut, educació, habitatge, urbanisme, promoció econòmica, etc.
- Millorar els serveis municipals de promoció de l'autonomia personal i de suport a la vida quotidiana de la gent gran i les persones amb discapacitat o trastorns mentals; garantint el dret a viure i envellir dignament a casa, i a viure autònomament; i prioritant el desenvolupament de la figura de l'assistent personal.
- Promoure els grups d'iguals i reconvertir els serveis d'atenció domiciliària municipals que s'escaiguin en serveis d'assistència personal, per promoure la vida independent.
- Impulsar la superació del model familiar d'atenció a la dependència perquè les persones cuidadores surtin de la precarietat i de l'economia submergida.
- Reforçar l'atenció dels serveis socials a les famílies amb infants en situació de pobresa, tant amb ajuts finalistes (complement de beques menjador, aparells de salut, activitats de lleure educatiu...), com amb suports i acompanyament per a la seva tasca parental.

3. Dret a l'habitatge i als subministraments

El dret a l'habitatge ha patit un retrocés escandalós al nostre país des de l'inici de la crisi, i s'ha agreujat els darrers anys amb un increment desmesurat del preu dels subministraments bàsics d'electricitat, gas i aigua. Evitar més pèrdues d'habitatge, facilitar habitatges de lloguer assequible i actuar contra la pobresa energètica han de ser una prioritat.

- Reforçar els serveis de mediació i els ajuts d'urgència per ajudar les famílies que pateixen risc de ser desnonades, evitant especialment els desnonaments de famílies amb fills a càrrec i que una mateixa família pateixi un segon desnonament.
- Garantir un allotjament temporal immediat a totes les persones i famílies que, per dificultats econòmiques, acabin essent desnonades, i minimitzar el seu impacte en els infants: evitar la seva presència i els canvis forçats d'escola i municipi, i ajornar el llançament al final del curs escolar.
- Ampliar el parc municipal d'habitatges de lloguer assequible, per mitjà d'un programa de captació i cessió d'habitatges buits amb finalitats socials.
- Impulsar programes per regularitzar la situació de les persones i famílies que estan en pisos ocupats per insuficiència d'ingressos econòmics.
- Orientar i ajudar des dels Serveis Socials les famílies amb pocs recursos perquè no pateixin talls de subministraments bàsics, i perquè puguin acollir-se als ajuts existents per cobrir el cost de les factures.
- Augmentar les reserves mínimes d'habitatge social previstes en la legislació a fi d'atendre les necessitats d'habitatge protegit per mantenir la cohesió social.
- Promoure l'habitatge assistit per a gent gran i altres col·lectius amb necessitats especials.
- Convocar ajuts per generar ocupació en la rehabilitació i la millora de l'eficiència energètica d'edificis d'ús residencial i d'habitatges.
- Reclamar línies d'ajuts per als barris amb dèficits, atès que subsisteixen molts nuclis urbans amb necessitats no resoltes, i alguns municipis no disposen de prou mitjans per resoldre-les.

4. Ocupació per als col·lectius amb dificultats

El municipi és el millor espai per detectar les oportunitats i les necessitats tant de l'activitat econòmica com del mercat de treball. Per això, malgrat que el marc legal no atorga cap paper rellevant als governs locals en el foment de l'ocupació, aquests han d'adquirir un paper actiu i primordial en les polítiques actives d'ocupació, sobretot en les que s'adrecen als col·lectius amb dificultats d'inserció al mercat laboral, en estreta col·laboració amb les entitats socials locals. Per això proposem:

- Adoptar una Estratègia Local d'Inclusió Laboral adreçada als grups més exclosos socialment i amb més dificultats d'accés al mercat de treball.
- Posar en marxa programes de foment de l'ocupació i la millora de l'ocupabilitat per a joves, adults amb fills a càrrec, persones amb discapacitat i/o trastorn mental, majors de 50 anys i persones aturades de molt llarga durada.
- Garantir el dret a la mobilitat per a l'accés al treball amb bonificacions i tarifes socials en el transport públic, per als aturats i totes les persones amb baixos ingressos.
- Impulsar més la utilització de les clàusules socials com a política d'ocupació en les licitacions públiques, per promoure l'ocupació de determinats col·lectius en risc d'exclusió i per prioritzar aquelles empreses que facin esforços de responsabilitat legal i social.
- Facilitar la presència i l'activitat dels Centres Especials de Treball als municipis, reservant un 6% dels contractes públics municipals per a aquest tipus d'empreses de treball protegit per a persones amb discapacitat.
- Promoure mesures per fer aflorar l'economia submergida en l'àmbit de l'atenció a les persones.

5. Accessibilitat

i disseny per a tothom

És responsabilitat de tots els poders públics, i en especial dels Ajuntaments, vetllar perquè tota la ciutadania pugui desenvolupar-se a la comunitat i participar-hi activament. L'accessibilitat és un dret a la igualtat d'oportunitats, que els municipis han de garantir per a les persones grans, amb discapacitat o que tenen necessitats especials de mobilitat o de comunicació. Per això proposem:

- Elaborar i aprovar un Pla Integral d'Accessibilitat, amb compromís de despeses i calendari d'execució, que inclogui la realització d'una auditoria integral d'accessibilitat de les seus de la Corporació Local durant el primer any de mandat, i execució de les obres d'acondicionament els anys posteriors, en cas que fos necessari.
- Seguir avançant en la millora de l'accessibilitat del parc d'habitatges i en l'estratègia de regeneració de barris i pobles, a través de la instal·lació d'ascensors i l'eliminació de barreres arquitectòniques i de comunicació.
- Garantir el compliment de la legislació d'accessibilitat en el moment de concedir llicències per a l'obertura de nous locals.
- Impulsar un programa per fomentar l'accessibilitat del petit comerç.
- Incrementar els controls i, si s'escau, les sancions, en relació a l'ocupació o el mal ús de les places d'aparcament reservades per a les persones amb mobilitat reduïda, i en relació a l'ús fraudulent de la targeta d'aparcament.
- Ampliar el transport especial porta a porta a fi que arribi a moltes més persones amb discapacitat del municipi.
- Oferir activitats d'oci inclusiu que garanteixin la igualtat d'oportunitats i d'accessibilitat per a tots els ciutadans en aquest àmbit.

6. Educació amb qualitat i equitat

Nombrosos estudis han demostrat aquests darrers anys els importants dèficits en matèria educativa del nostre país: fracàs i abandonament escolar, inequitat del sistema, accés al lleure educatiu... A la pràctica som lluny de garantir els drets de la infància que recullen les convencions internacionals, l'Estatut i les lleis d'educació i d'infància de Catalunya. Per això proposem als ajuntaments:

- Reforçar i diversificar els serveis educatius municipals per als infants de 0 a 3 anys i les seves famílies, sobretot en els barris amb més necessitat social, per promoure la igualtat d'oportunitats en la infància, fomentar la conciliació familiar i lluitar contra la pobresa.
- Disposar de projectes educatius de segona oportunitat i d'acompanyament sociolaboral per als adolescents que hagin abandonat el sistema educatiu.
- Evitar la segregació escolar i la configuració de guetos, particularment on hi ha un excés de concentració de població d'origen estranger.
- Assegurar l'accés de les famílies a un mínim d'activitats de lleure educatiu, culturals i esportives en els espais extraescolars i en els períodes de vacances, amb programes de suport, beques o preus públics bonificats.

7. Drets humans, qualitat democràtica i compromís de la ciutadania

Els Ajuntaments han de contribuir a construir una democràcia de més qualitat, que garanteixi el respecte dels drets humans de tota la ciutadania, i faci possible que aquesta participi activament en els esforços locals per millorar la convivència, el benestar i la justícia social. Per això demanem:

- Garantir la plena transparència de la gestió pública municipal i de les dades i de la informació que són determinants per a la presa de decisions en l'àmbit local, a fi que els ciutadans puguin avaluar les actuacions públiques i es pugui garantir un exercici del poder públic responsable.
- Implantar un sistema de govern obert que aprofiti els avantatges dels mitjans electrònics per a configurar un sistema de relacions entre l'Ajuntament i la ciutadania més interactiu i més participatiu.
- Reforçar la direcció política dels càrrecs electes sobre els professionals de la gestió pública, i alhora garantir que les funcions directives professionals només siguin ocupades per professionals i no per càrrecs polítics.
- Actualitzar els protocols d'actuació de la policia local i rediseñar les unitats internes d'investigació, amb l'objectiu d'establir nous procediments i estructures que els homologuin als estàndards internacionals en matèria de prevenció de maltractaments.
- Sensibilitzar la ciutadania per a la seva implicació en el benestar col·lectiu, i per a la bona acollida en barris i pobles dels equipaments socials destinats a col·lectius en risc o en dificultat.
- Millorar els òrgans estables de participació ciutadana i associativa en la definició de les polítiques municipals, i garantir l'existència de consells municipal específics: de persones amb discapacitat, d'infants, etc.
- Promoure una forma de govern en diàleg i coordinada amb el Tercer Sector des d'un espai comú de coresponsabilitat en la millora del benestar i la participació de tota la ciutadania.
- Promoure la participació del teixit associatiu i els moviments socials en els serveis de proximitat (socials, sanitaris, esportius, culturals...)
- Impulsar plans municipals de foment de l'associacionisme, i promoure la cooperació entre entitats en forma de coordinadores i plataformes d'àmbit local o comarcal.

8. Col·laboració amb el Tercer Sector Social

Les entitats socials presents arreu del territori som un aliat estratègic dels governs locals en la seva missió de preservar la cohesió, el benestar i la inclusió social a pobles, barris i ciutats. L'enorme i ric teixit associatiu i la ciutadania implicada som un capital social de cabdal importància per avançar cap a una societat amb més drets socials. Tanmateix els instruments que possibiliten aquesta col·laboració entre els governs locals i les entitats socials necessiten millorar encara en molts aspectes. Per això proposem als Ajuntaments de Catalunya:

- Impulsar una governança relacional amb el Tercer Sector i tots els agents socials, i una nova articulació entre Ajuntaments, Tercer Sector i ciutadania al servei de la convivència cívica i la cohesió social.
- Posar fi a les retallades encobertes en els serveis municipals d'atenció a les persones que presten entitats del Tercer Sector, millorant els plecs dels concursos perquè primin la qualitat tècnica i no esdevinguin subhastes.
- Incloure en els plecs dels concursos clàusules socials que tinguin en compte el valor afegit que aporten les entitats del Tercer Sector en la prestació de determinats serveis públics.
- Crear un fons de patrimoni local integrat per sòl, immobles i infraestructures de titularitat pública que es posin al servei de projectes d'inclusió social desenvolupats per les entitats del Tercer Sector del municipi.
- Compromís d'aplicar els màxims avantatges fiscals que permeti la legislació d'hisendes locals, als projectes socials i a les entitats del Tercer Sector.
- Incrementar els espais d'influència del Tercer Sector Social en les polítiques municipals, tant des de l'àmbit de l'acció social com des d'altres àmbits d'actuació (urbanisme, mobilitat, noves tecnologies, salut, cultura, habitatge, etc.) perquè tots tenen una dimensió social i comunitària.
- Simplificar i alleugerir les relacions administratives amb les entitats del Tercer Sector per disminuir els costos de gestió i facilitar la seva feina.
- Agilitzar les convocatòries, les resolucions i els pagaments a les entitats del Tercer Sector.
- Passar de les subvencions anuals a subvencions, concerts i convenis pluriennals per tal de donar més estabilitat a les activitats de les entitats socials.

En breu...

- Governança relacional amb el Tercer Sector i tots els agents socials.
- Fons Local contra l'exclusió social i la pobresa.
- Renda per a famílies amb infants sota el llindar de la pobresa.
- Afrontar la reforma pendent dels serveis socials bàsics.
- Serveis d'assistència personal per promoure la vida independent.
- Ampliar el parc municipal d'habitatges de lloguer assequible.
- Bonificacions i tarifes socials en el transport públic.
- Plans integrals d'accessibilitat.
- Modificació de l'impost sobre l'estada en establiments turístics.
- Accés inclusiu als principals equipaments culturals de la ciutat.
- Programes municipals de foment de l'ocupació.

- Clàusules socials en les licitacions públiques.
- Reserva de contractes per als centres especials de treball.
- Reforç dels serveis educatius 0-3 anys.
- Projectes educatius de segona oportunitat per a adolescents i joves.
- Accés equitatiu a les activitats de lleure educatiu.
- Transparència, govern obert i qualitat democràtica.
- Nous protocols per a la prevenció de maltractaments policials.
- Contractació de qualitat en els serveis públics d'atenció a les persones.
- Participació del teixit associatiu en els serveis de proximitat.
- Simplificar i alleugerir les relacions administratives amb el Tercer Sector.
- Ampliar els espais de participació ciutadana i associativa.

